

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 10.05.2017
Vår ref.: 2017/3557
Arkivnr.: 472

Sandnes Tomteselskap KF
Postboks 583
4305 SANDNES

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse til utslipp av lensevann til Gandsfjorden i forbindelse med bygging av Sandnes rådhus

I medhold av forurensningsloven § 11 og 16 gir Fylkesmannen i Rogaland, Sandnes Tomteselskap KF (tomteselskapet) tillatelse til utslipp av lensevann til Gandsfjorden i forbindelse med bygging av nytt rådhus. Tillatelsen er gitt på visse vilkår og gjelder i begrenset tid.

Vi viser til søknad av 20.03.2017 og tilleggsopplysninger sendt i e-post den 28.04.2017.

Bakgrunn

I forbindelse med bygging av nytt rådhus i Sandnes søker Multiconsult ASA (Multiconsult) på vegne av tomteselskapet om utslipp av lensevann til Gandsfjorden. Antatt varighet av utslippet er ca. 3 måneder fra dags dato.

Prosjektet har et gravebehov ned til maksimalt kote -1,6 og antatt grunnvannstand er observert ved ca. kote 0. Det er påvist oljeforurensede masser innenfor tiltaksområdet. Det er påvist lett til sterk forurensning av bly, kadmium, sink, PCB, olje (alifater), BTEX og PAH i deler av løsmassene på tiltaksområdet.

Det er utarbeidet tiltaksplan for håndtering av forurensede masser og det foreligger tillatelse til graving i forurenset grunn fra Sandnes kommune (kommunen). Vilkår for utslipp av lensevann til Gandsfjorden settes i egen tillatelse fordi dette skal ledes direkte til resipient.

Det er i søknaden foreslått grenseverdier for utslipp av lensevann til sjø.

Fylkesmannens vurdering

I følge opplysninger i søknaden vil påvist forurensning i hovedsak være partikkelbundet (tungmetaller og PAH-forbindelser). Den påviste oljeforurensningen er ikke vannløselig og planlegges fjernet med oljeutskiller før utslipp.

Lensevannet skal ledes gjennom kontainerne der mye av partiklene skal sedimentere og skal videre føres gjennom oljeutskiller før utslipp. Vannet skal på denne måten renses slik at det skal ha

minimal påvirkning på resipienten. Fylkesmannen vurderer det slik at omfanget av utslippet er begrenset og at arbeidet foregår i en begrenset periode. Vi kan likevel ikke akseptere at valgte utslippsparametre legges til grunn. Den øker grensen på Esq-mac med 200 ganger på grunn av at Storåna og Stangelandsåna vil fortynde utslippet. Dette er et argument som gjelder for akutt toksiske effekter, men når utslippet er av tungmetall som bly mm. som er partikulært bundet, vil dette sedimenteres/akkumuleres i allerede forurensa sediment og/eller i sjølevende organismer. Målet med utslippstillatelsen er å begrense utslipp av tungmetaller og miljøgifter til en allerede belastet resipient. Vi har derfor sett på hvilke grenser som kan aksepteres (av Sandnes kommune og IVAR) tilført offentlig avløpsnett og hvilke grenser som er satt generelt av Miljødirektoratet (COWI rapport datert 17.12.12 – Beregning av forurensning fra overvann) for når overvann regnes som forurenset. Vedlagte grenser medfører en moderat påvirkning på resipienten. Jf. vedlagte tabell 1. Dersom vannmengden begrenses, kan det vurderes om konsentrasjonsgrensene kan økes.

Naturmangfold

I følge temakart-rogaland er det i indre Gandsfjorden områder med skjellsand og området er også registrert som et fredningsområde for anadrom fisk. Hele Gandsfjorden er registrert som gyteområde for torsk.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutning skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften

Område 0242010800-2-C Gandsfjorden-indre, er i henhold til Vann-Nett beskyttet kyst/fjord. Den økologiske tilstand er *moderat* og kjemisk tilstand *oppnår ikke god*. Forventet tilstand for vannforekomsten for 2022 – 2027, økologisk tilstand *god* og kjemisk tilstand *oppnår god*.

I henhold til Resipientundersøkelser Stavangerhalvøya, 2011-2012, Rapport IRIS – 2012/204 er vannlokaliteten/stasjonen 10 i Gandsfjorden Indre plassert helt innerst i Sandnes havn nær utløpet av Storåna. Dette er helt i nærheten av der lensevannet vil bli sluppet ut. Rapporten sier blant annet følgende om lokaliteten:

«Den er ikke vurdert for økologisk tilstand men miljøgifter er målt både i vann og sediment. Kjemisk tilstand vurderes som **Dårlig** basert på registreringer av 4-oktylfenol i sedimentet, men forhøyede konsentrasjoner av miljøgifter ble ikke registrert i vannprøver. Sedimentet var svart og bløtt og luktet sterkt av H₂S, noe som betyr at oksygenforholdene er dårlige til tross for at det er svært grunt.»

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømål skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Området ved utslippet er allerede påvirket av tidligere aktivitet. Det er derfor ikke sannsynlig at tiltaket, utført i henhold til vilkårene gitt i denne tillatelsen, vil gjøre ytterligere skade på naturmangfoldet. Eventuell forringelse av vannmassene vil være kortvarig og avgrenset rundt utslippspunktet.

Etter en samlet vurdering av samfunnsnytte, arbeidets omfang, planlagt utførelse og den begrensede varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten.

Vedtak

Fylkesmannen gir med hjemmel i forurensningsloven §§ 11 og 16 Sandnes Tomteselskap KS tillatelse til utslipp av rensed lensevann i en avgrenset periode.

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettelse av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for- øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 – 12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften.

Utslippet skal gjennomføres på en måte som medfører minst mulig belastning på resipienten. Arbeidene skal gjennomføres i henhold til vilkårene gitt nedenfor.

På grunn av tidspress er det ikke mulig å kunngjøre søknaden før arbeidet begynner. Etter vår vurdering kan søknaden behandles forenklet og vi viser derfor til forurensningsforskriften § 36-9 punkt a) i 2. ledd.

Vilkår

1. Tillatelsen gjelder følgende arbeid

Utslipp av rensed lensevann fra bygge grop i forbindelse med bygging av nytt rådhus i Sandnes kommune. Fylkesmannen har lagt opplysninger framkommet i *Søknad om utslipp av lensevann til Gandsfjorden*, i tillegg er også supplerende opplysninger av enkelte forhold i arbeidet gitt i e-post av 28.04.2017 lagt til grunn.

2. Tidsavgrensning

Arbeidene skal være gjennomført innen 31.12.2017.

3. Ansvar

Tiltakshaver er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene om vilkårene som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene.

4. Internkontroll

I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.

5. Rensing av lensevann

Byggegrosvannet skal gjennomgå følgende rensing:

1. Vannet skal ikke slippes ut til resipient før det foreligger resultater av vannprøve som tilfredsstiller de satte grenseverdiene. Dersom vannet overskrider grenseverdiene

skal ytterligere tiltak utføres i samråd med miljøgeolog. Vann som overskrider grenseverdiene skal ikke slippes ut, men må eventuelt ledes i omløp for å gjennomgå rensetrinnene på ny. Oversikt over grenseverdier er vist i vedlegg 1. Dersom vannmengden som slippes til Gandsfjorden begrenses, kan grenseverdiene i vedlegg 1 vurderes justert. Melding om dette må sendes Fylkesmannen, og tillatelsen må endres før utslippene finner sted.

2. Med grenseverdi på 400 mg/l for suspendert stoff må verdiene for de andre parameterne være oppfylt.
3. Utformingen av renseløsning skal reguleres etter erfaring med vannmengde og mengde finstoff i massene som graves ut. Dette skal gjøres i samråd med miljøgeolog. Renseløsningen skal reguleres slik at satte grenseverdier for utslipp til resipienten ikke overskrides.
4. Vannet skal i utgangspunktet føres gjennom to stk. 10 m³ containere for tilstrekkelig sedimentering. Det skal være flere containere i beredskap dersom det viser seg at dette ikke er tilstrekkelig.
5. Vannet skal deretter ledes gjennom oljeutskiller med minst kapasitet på 1500 l/min før utslipp.

6. Prøvetaking

Prøvetaking av lensevannet skal foregå i henhold til pkt. 4 *Forslag til prosedyre for vannprøvetaking* i søknad av 23.03.2017.

7. Avvik

Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.

8. Ferdigrapport

Når arbeidene er ferdig skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og der en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Rapporten skal sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar tiltakshaver for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følge av virksomheten, jf. forurensningsloven § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Klagerett

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet og sendes Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger eller på e-post til fmropost@fylkesmannen.no

Vedtak om gebyr

I henhold til kapittel 39 i forurensningsforskriften skal det betales gebyr for Fylkesmannens arbeid med tillatelser. Fylkesmannen varslet om et gebyr etter forskriftens § 39-4, sats 6, kr 19 700,- i

e-post av 07.04.2017.

Fylkesmannen har ikke mottatt merknad til varselet.

Virksomheten skal derfor betale gebyr tilsvarende sats 6 i forurensningsforskriften § 39-4,
kr 19 700,-.

Vedtaket er gjort med hjemmel i forurensningsforskriften § 39.

Faktura sendes ut av Miljødirektoratet.

Klage på gebyr

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at vedtaket er mottatt. En eventuell klage bør begrunnes og sendes til Fylkesmannen i Rogaland. Klagen vil ikke få oppsettende virkning og det fastsatte gebyret må derfor betales inn slik det framgår av dette brevet. Dersom Miljødirektoratet gir klager medhold, vil det overskytende beløp bli refundert.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvern sjef

Mariann Størksen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Mariann Størksen
Saksbehandler telefon: 51 56 89 06
E-post: fmrosto@fylkesmannen.no

Kopi til:

Multiconsult ASA

Sandnes kommune Postboks 583

4305

Sandnes

Vedlegg:

Tabell over grenseverdier for vann før utslipp

Vedlegg 1

Tabell 1 - Grenseverdier for vann før utslipp til Gandsfjorden.

Parameter Grenseverdi (mg/l)

Parameter	Grenseverdi (mg/l)
Suspendert stoff	400
Bly	0,05 ²
Kadmium	0,002 ²
Sink	0,5 ²
PCB	0,00001 ³
Sum PAH16	0,0002 ³
Naftalen	0,5 ²
Fluoren	0,03 ²
Fluoranten	0,025 ²
Pyren	0,0001 ²
Benzo(a)pyren	0,0001 ²
Benzen	0,2 ²
Xylener	0,005 ³
Olje (alifater)	50 ⁴

² Miljøkvalitetsstandard for kystvann (maksimalverdi, MAC-EQS) i Miljødirektoratets veileder M-608 | 2016 ganget med en faktor på 4.

³ PNEC-verdier fra Aquateam (2007), «Oppdatering av bakgrunnsdata og forslag til nye normverdier for forurenset grunn» ganget med en faktor på 4.

⁴ Sandnes kommunes grenseverdi for påslipp til kommunalt nett, se gravetillatelse.

Viktig: Med grenseverdi på 400 mg/l for suspendert stoff må verdiene for de andre parameterne være oppfylt.